

קול קורא - בולעטין # 34

וועד להצלת כשרות תפילין ומזוזות

חברה מזכי הרבים העולמי לקיום היהדות

ארגון מוקדש להצלת הדת

זכור: אם הסופר אינו ירא שמים או שהמזוזה והקלף

אין לו הכשר – לא קיימת מצות תפילין ומזוזה מימך

חודש תמוז תש"ס

הקלף כהלכתו

היכא דליכא טרחא גם כשאין לו הנאה חיישינן לאיחלופי - אבל כשיש לו ריוח בדבר לא סגי בזה דמירתת וצריך סימן מעליא שלא יוכל לזייף

ברוך שאמר - תיקון תפילין - והא לך הלכות תפילין שתקנתי: יאמר: לשם קדושת תורת ישראל, לשם תפילין ומזוזות וקמיעין אני משים אלו העורות במים

תחלה יקח עורות של עגל לעשות מהם קלפים, ועורות לרצועות, ויסמן אותם ויכתוב בראש בפנים שם הפרשה, לאפוקי מאותם שעושים הסימן במחט או במרצע כי הגוי מזייף, ואז ישים העורות במים צלולים לבד ולא בסיד לא יהיה עור יבש טוב לבתים ולא לקלפים טובים כלל, אם לא שישים העורות במים צלולים לכל הפחות יום או יומים או לי מה שהעור יבש. - וכשישים אותם במים אז יאמר, לשם קדושת תורת ישראל, לשם תפילין ומזוזות וקמיעין אני משים אלו העורות במים וכו'. ובברוך שאמר שם סעיף ד': והני מילי כשיש לגוי ריוח בדבר, אבל כשאין לגוי ריוח בדבר מותר, כי למה יזייף, כי איזו נפקותא יש לו בזיוף זה? וטוב לעשות כדברי המחבר. (עיין במשנה ברורה סימן ל"ב סעיף קטן ל"א, מנחת סולת), והא לך לשון הגהות של המיימוני, וכשמסמנן בנקבים במרצע כעין אותיות אף על פי שהרבה נקל לגוי לזייף כי יכול לעשות נקובים וינקב במרצע דרך הנקבים שעשה הישראל, אף על פי כן אין חוששין לזיוף כי ירא הגוי פן יבין הישראל בטביעות עין שיש לו בסימנים, או מפני שאלו נקבים נעשו מחדש יותר משלו, כן השיב ר"י עד כאן לשונו, ועכ"ה..

א) ממה שהביא רבינו בסיום דבריו לדברי ההג"מ נראה שהבין דההג"מ מייירי כשאין לו ריוח, ואפילו הכי מצריך לעשות סמנים, ודוקא כעין אותיות. וכן כתב בספר הזכרונות (זכרון ט' פרק ג' אות ג') דלא מהני בסימן גרידא, עיין שם, והובאו דבריו באליהו רבא סקי"ח, וכן נראה שהבין במגן גבורים סימן ל"ב באלה"מ סק"ב במה שתירץ סתירת המגן אברהם, ורצו לומר דהכא איירי דלית לי' הנאה ולא חיישינן לאיחלופי, אבל הש"ך ביורה-דעה (סימן רע"א סק"ו) כתב, דאיירי דוקא כשיש לגוי ריוח בדבר, עיין שם. ומדברי רבינו סתירה לדבריו. ובמגן גבורים הביא לדברי המהרי"ט (חלק א' סימן י"ב וחלק ב' יורה-דעה סימן ג') דהיכא דליכא טרחא גם כשאין לו הנאה חיישינן לאיחלופי. וכתב דהכא אית לי' טרחא שיצטרך לילך למומר שיזייף לו הכתב. אמנם זה אינו שבקל יוכל לזייף כמו שכתב ההגה"מ על ידי שיתן הנקובים על שאינם נקובים. ואמנם אשכחנא פתרא לדין זה, דבאמת מעיקר הדין צריך לסמן כדי שלא יוחלף העור בטעות על עור אחר שאינו מעובד לשמה (ובמקדש מעט סימן רע"א סק"ב **חושש בזה משום גזל**), ומכל מקום הכא אף על גב דלית לי' הנאה כיון דלית לי' טרחא צריך לסמן כעין אותיות, ובזה מהני משום דמירתת, ומהני סברא דמירתת במקום שאין לו הנאה, **אבל כשיש לו ריוח בדבר לא סגי בזה דמירתת וצריך סימן מעליא שלא יוכל לזייף והם דברי רבינו בתקון**. ומה שכתב בזה הערוך השולחן באורח-חיים וביורה-דעה תמוה מאד ואין לדבריו שום יסוד מה שרצה לחלק בין הדין המפורש באורח - חיים דהגוי מירתת, דאיירי כשיש לו הנאה, ובין הדין ביורה-דעה שלא הזכיר מירתת דאיירי שאין לו הנאה, כיון דמקור אחד להם מדברי ההגה"מ ואיך יפרדו זה מזה (מנחת סולת, תקון תפילין – ברוך שאמר, קובץ ספרי סת"ם דף כ"ח).